

kell vennünk, hogy a „minden áron” való fatermesztés ideje elmúlt. Ne féljünk, ne ijedjünk meg a gazdálkodó vállalatoknak látszólag nagyobb szabadságától. Az új gazdaságirányítási rendszert jelentős tartalékokkal kezdjük, bőven van miből gazdálkodni! A diktált tervek időszakát az erdőgazdaság jól használta ki. Szaporodott az erdőterületük, kitermelhető fatartalékaink vannak, célszerűen javítottuk erdeink fafajösszetételét főleg a gyorsannövő nyárfélékkel, s ezzel — többek között — egy új iparág megalapításának lehetőségét teremtettük meg. Korszerű gépekkel láttuk el magunkat, a feltárásban is előrehaladtunk, új épületek biztosítanak megfelelő lakást, irodai elhelyezést, korszerű tudományos kutató bázist alakítottunk ki, országos méretű kísérletekkel fejlesztettük az erdőművelést és a használatot egyaránt . . . Nem mondhatjuk el mindent a termelés gazdaságosságáról. Most ennek megteremtését célozza az új gazdaságirányítási rendszer. Érzelmi momentumokat félreértve, bátran és ugyanolyan nagyvonalúsággal kell megvalósításához hozzáfognunk, mint amilyennel a népgazdaság eddig finanszírozta törekvéseinket. Szakmánk további fejlődését — esetleg fennmaradását — az fogja meghatározni, hogy ezen a téren milyen eredményeket tudunk elérni.

Жером Р.: ПЛАНИРОВАНИЕ И ЛЕСОУСТРОЙСТВО В НОВОЙ СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИКОЙ

По новой системе управления экономикой планирование лесного производства нужно производить более дифференцированно. оргхозпланы прежней системы в настоящем непригодны для организации производства. По новым замыслам в организации лесного хозяйства (в лесоустройстве) следует отделять друг от друга работы по инвентаризации и планированию. Основой планирования остаётся и в дальнейшем учёт лесного фонда. Перспективная концепция развития лесного производства опирается на статистику, получаемую ежегодно в результате всеобщей разработки данных учёта лесного фонда. Перспективная концепция развития лесного производства делится лесхозами по инструкциям лесоустройства на сроки, соответствующие срокам народнохозяйственных планов. И лесхозы составляют оперативные планы по этим срокам. Организация лесного хозяйства — ведомственная задача, но в системе её инвентаризация и инспектирование подлежат ведению разных отделов. Лесоустроительная инструкция должна дать лесхозам больше свободы для внедрения рациональных производственных методов.

Jérôme R.: PLANUNG UND FORSTEINRICHTUNG IM NEUEN ÖKONOMISCHEN SYSTEM.

Die forstwirtschaftliche Planung soll im neuen ökonomischen System stärker als bisher differenziert werden. Die bisherigen forstwirtschaftlichen Betriebspläne sind zur Organisation der Produktion nicht geeignet. Nach den neuen Vorstellungen sollten in der Forsteinrichtung die Arbeiten der Inventur und der Planung voneinander getrennt werden. Die Planung beruht auch weiterhin auf der Waldstandsaufnahme. Auf Grund dieser Aufnahme wird auf der Landesniveau jährlich eine Statistik hergestellt, die zur Entwicklung der perspektiven Konzeption der Volkswirtschaft dient. Diese Konzeption wird für die Zeiträume der volkswirtschaftlichen Pläne durch die Vorschriften der Forsteinrichtung an die Staatlichen Forstwirtschaftsbetriebe übermittelt, die ihre Operativpläne an diese Vorschriften gemessen herstellen. Die Forsteinrichtung ist eine behördliche Aufgabe, in ihrem Rahmen werden aber Inventur und Planung von gesonderten Abteilungen durchgeführt. Zur Entwicklung von rationalen Produktionsverfahren soll den Staatlichen Forstwirtschaftsbetrieben eine den Forsteinrichtungsvorschriften angemessene Freiheit gewährt werden.

A lucfenyő fatermése és termesztésének lehetőségei Magyarországon

DR. SOLYMOS REZSÓ

Domb- és hegyvidéki erdeink egyik legértékesebb gyorsannövő fafaja a lucfenyő. Fájának felhasználhatósága kedvező tulajdonságai miatt igen széles körű. A papíriparnak és a fűrésziparnak egyaránt keresett alapanyaga. A keresletet hazai termelésből még csak megközelítően sem tudjuk kielégíteni. A lucfenyő fáját világszerte egyre nagyobb mennyiségben igénylik, ezért importjának lehetősége korlátozott, a belőle készült választékok ára pedig emelkedő irányt mutat.

A faanyagfelhasználás várható alakulása, a papír- és cellulózipar rendkívül gyors fejlődése miatt keresni kell Magyarországon is a lucfenyőtermesztés fo-

kozásának lehetőségeit. Ennek egyik alapfeltétele az, hogy a rendelkezésünkre álló termőhelyek figyelembevételével meg tudjuk határozni: hol, mennyi idő múlva, milyen méretű és tömegű luc faanyagot termelhetünk meg. A gazdaságosság elbírálása érdekében pedig ismernünk kell azonos termőhelyre vonatkoztatva a különböző fafajok várható fatermésének mennyiségét és értékét is.

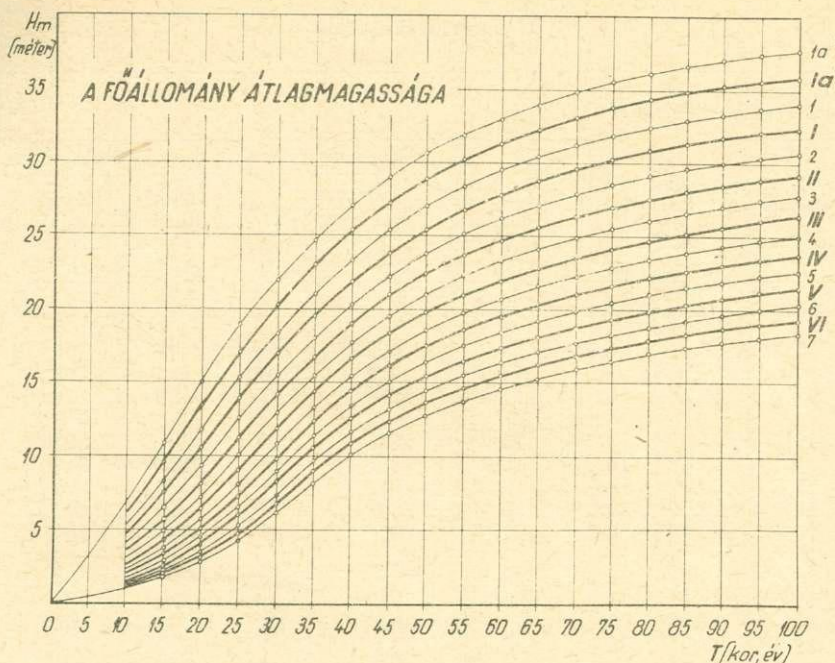
Mindezek szükségessé tették azt, hogy az ERTI-ben a lucfenyvesek állományszerkezeti és fatermési viszonyainak, valamint korszerű nevelésének kutatásával is foglalkozzunk.

A vázolt feladatok megoldása érdekében, az 1964—66-os években az ország számottevő lucosaiban 115 hosszúlejáratú kísérleti területet létesítettünk. Az átlagosan 2000 m² nagyságú területek faállományának felvétele során közel 35 ezer fa 240 ezer adatát gyűjtöttük be. Ezekon kívül vizsgálatainkhoz felhasználtuk az üzemtervekből kigyűjtött 903 lucfenyves erdőrészlet adatait is. Az adatok lyukkártya rendszerű gépi feldolgozása után értékeltük a kapott eredményeket.

Először meghatároztuk a fatermési célt szolgáló lucfenyvesek felsőmagassági és átlagmagassági szórásmezejét és ezen belül fatermési osztályokat alakítottunk. Az egyes fatermési osztályok felsőmagassági középszámsorait az I. táblázatba foglaltuk össze. A táblázatból kitűnik, hogy a rekord számba menő legkiválóbb (I/a) és a fatermés szempontjából még elfogadható (VI) lucfenyvesek felsőmagassága között 100 éves korban mintegy 17 m különbség van. A helyes adatsorok meghatározása érdekében felhasználtuk a rendelkezésre álló 1018 átlagmagassági adatot is, miután a felső- és átlagmagassági adatok összefüggéséből azok regressziós egyenletét levezettük. Eszerint: $Y' = -0,7 + 0,96X$, ahol $X = H_f$ és $Y' = H^m$ az egészállományra vonatkoztatva. Így lehetővé vált a 115 mért felsőmagassági pontnak számítás útján való kiegészítése. Az egészállomány átlagmagassági értékein kívül a főállomány átlagmagassági számsorait

Az egyes fatermési osztályok felsőmagassági középszámsorai *I. táblázat*

Kor év	I/a	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	fatermési osztály						
	méter						
1	2	3	4	5	6	7	8
5	3,21	2,49	1,93	1,49	1,15	0,89	0,69
10	6,69	5,20	4,05	3,15	2,46	1,91	1,49
15	10,24	8,03	6,30	4,95	3,88	3,05	2,39
20	14,14	11,29	9,01	7,19	5,74	4,58	3,66
25	18,14	14,80	12,07	9,85	8,03	6,55	5,34
30	21,51	18,01	15,08	12,62	10,57	8,885	7,41
35	24,31	20,86	17,89	15,35	13,17	11,30	9,69
40	26,65	23,20	20,20	17,59	15,31	13,33	11,60
45	28,60	25,13	22,08	19,40	17,04	14,97	13,15
50	30,27	26,75	23,65	20,91	18,48	16,34	14,44
55	31,63	28,09	24,95	22,16	19,68	17,48	15,52
60	32,79	29,22	26,05	23,22	20,70	18,45	16,45
65	33,80	30,21	27,00	24,13	21,56	19,27	17,22
70	34,66	31,04	27,80	24,90	22,30	19,97	17,89
75	35,37	31,73	28,47	25,55	22,92	20,57	18,45
80	35,98	32,32	29,04	26,09	23,33	21,05	18,91
85	36,48	32,82	29,52	26,55	23,89	21,48	19,34
90	36,88	33,22	29,92	26,94	24,26	21,85	19,68
95	37,22	33,57	30,28	27,30	24,63	22,22	20,04
100	37,51	33,88	30,59	27,62	24,94	22,52	20,34

1. ábra

is meghatároztuk. Ezek az 1. ábráról leolvashatók. Az előbbi egyenlet a főállomány és a felsőmagasság összefüggésében a következő: $Y' = -0,5 + 0,97X$, ahol $X = H_f$; $Y' = H_m$ (főállomány). A korreláció mind az egész, mind a főállomány átlagmagassága és a felsőmagasság között igen szoros: $r = 0,99$.

A magassági adatok (H_f , H_m) fatermési osztályonkénti levezetése után meghatároztuk a felsőmagasság és a kor függvényében a fő-, az egész-, valamint a mellékállomány hektáronkénti összesfatömegét. Mivel lucosaink nagyrésze túlzottan sűrű, azért az első időszakra a szokásosnál nagyobb előhasználati fatömeget írtunk elő. Ezt „mellékállomány I”-nek neveztük el, alapját a kísérleti területeken végzett gyéritésjelölés képezi. Lucosaink jelenlegi egészállományának adatsorait szintén I-gyel jelöltük. Ezzel mintegy utalni akarunk az állományok jelenlegi, nem kedvező szerkezeti viszonyaira. Erőteljesebb gyérités után lehet majd a fatermési táblában „mellékállomány II.” és az „egészállomány II.” alatt szereplő adatokat a gyakorlatban alkalmazni.

Külön foglalkoztunk a hektáronkénti törzsszám és az átlagos átmérő közötti összefüggéssel. Viszonylag nagy törzsszámeltérés mellett találtunk azonos élőfakészletű állományokat. A kisebb törzsszámú állományok átmérője mindig nagyobb volt. Ezek is igazolták a korszerűen végzett erdőnevelés értéknövelő hatását. Ebből kiindulva megállapítottuk az állományok jelenlegi átlagos hektáronkénti törzsszámát és mellmagassági átmérőjét (NI, DI) ugyanakkor a mintaállományoknak megfelelően „normatív jellegű” törzsszám és átmérő adatsorokat is vezettünk le (N II, D II). Ezeket az erdőneveléssel foglalkozó szakembereknek tájékoztatásul szántuk. Lucosaink rendkívül magas törzsszámára jó példa a kísérleti állomány, amely az Irottkő alatt van, kora 48 év és hektáronként 2032 db fa áll benne.

Az állományszerkezeti és fatermési adatokból elkészítettük az új, hazai lucfenyő fatermési táblát. Ebben az ismertetetteken kívül az összes előhasználat és

II. fatermési osztály

Lucfenyő

Kor év	Felső magasság H_f			A f ő					
	felső határa	közép- értéke	alsó határa	á t l a g o s			fatömegének		
				magassá- ga H_m	átmérője		felső határa	közép értéke	alsó határa
	D_I	D_{II}	m^3		m^3	m^3			
m	m	m	m	cm	cm	m^3	m^3	m^3	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	7,1	6,3	5,5	5,8	6,1	6,9	78	69	60
20	10,0	9,0	8,0	8,6	9,7	11,0	131	116	101
25	13,3	12,1	10,8	11,2	12,7	14,1	198	176	154
30	16,4	15,1	13,7	14,2	15,4	17,0	271	244	216
35	19,3	17,9	16,5	16,9	18,3	19,6	344	313	283
40	21,6	20,2	18,8	19,1	20,7	22,1	407	374	340
45	23,5	22,1	20,7	20,9	23,0	24,4	460	424	388
50	25,1	23,7	22,2	22,5	25,1	26,5	505	467	429
55	26,4	25,0	23,5	23,7	27,1	28,5	543	503	463
60	27,5	26,1	24,6	24,8	29,0	30,4	575	534	493
65	28,5	27,0	25,5	25,7	30,8	32,3	603	560	518
70	29,3	27,8	26,3	26,4	32,6	34,1	627	584	540
75	30,0	28,5	26,9	27,1	34,3	35,9	647	603	559
80	30,6	29,0	27,5	27,6	36,0	37,6	664	619	574
85	31,1	29,5	28,0	28,1	37,7	39,3	679	633	588
90	31,5	29,9	28,4	28,5	39,3	41,0	690	645	599
95	31,8	30,3	28,7	28,9	40,9	42,7	700	654	608
100	32,2	30,6	29,0	29,2	42,5	44,4	709	663	617

az összesfatermesre vonatkozó értékeket is megadtuk. Mivel lucosaink zöme a II. és III. fatermési osztályba tartozik, azért a 2/1 és 2/2 tábláiban bemutatjuk az új fatermési táblának a II. fatermési osztályra való adatsorait.

Fatermési táblánkat összehasonlítottuk Greiner, Schwappach, Wiedemann és a román fatermési táblák adataival. Ebből megállapítottuk, hogy ezeket nálunk nem célszerű alkalmazni a nagyarányú fatermési különbségek miatt. Adatsorainkat leginkább a román adatok közelítik meg.

A gazdaságos lucfenyőtermesztés érdekében külön elemeztük az összesfatermes értékeit. Ezeket összehasonlítottuk a hazai bükk, tölgy és erdeifenyő összes fatermési adatokkal és a 2. ábrán látható eredményt kaptuk. Ebből látható, hogy a szereplő fafajok között 100 éves korra vonatkoztatva a lucfenyő összes fatermése a legnagyobb, ezt követi a bükk, majd az erdeifenyő és a tölgy. Meg kell jegyezni, hogy az összehasonlítást a szórásmező felső és alsó határgörbéivel lehetett egyértelműen elvégezni. Ezek az eredmények is arra utalnak, hogy szükséges és időszerű a lucfenyőtermesztésnek fafajpolitikai felülvizsgálata. Ezt a fafajt az ésszerűség határain belül a tervezettnél nagyobb mértékben kell telepíteni és figyelembe venni minden termőhelyet, ahol a lucosítás gazdasági eredményeit egyértelműen igazolni lehet. Elsősorban a félnedves, üde és felszáraz termőhelyekről lehet szó a bükkös- és a gyertyános-tölgyes erdőtípusok helyén, vagy azokba elegyítve. A Nyugat-Dunántúlon és az Északi Középhegységben van elsősorban lehetősége annak, hogy a lombos fafajok rovására telepítsük ezt a jövőre nézve sokat ígérő fafajt.

á l l o m á n y						Mellék- állomány II.	Az egészállomány II.			
átlag		folyó	kőrlap összegének közép- értéke G	törzsszáma		alak- száma F	fatömege V _b	fatö- mege V _b	átlag	folyó
növedéke				N _I	N _{II}				növedéke	
m ³	m ³	m ²	db	db		m ³	m ³	m ³	m ³	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
4,6	6,6	6,8	2329	1818						
5,8	9,4	15,0	2030	1579	0,899	11	127	6,4		
7,0	12,0	22,3	1760	1429	0,701	17	193	7,7	13,2	
8,1	13,6	27,8	1492	1225	0,619	24	268	8,9	15,0	
8,9	13,8	32,1	1221	1064	0,579	29	342	9,8	14,8	
9,4	12,2	35,5	1055	925	0,551	34	408	10,2	13,2	
9,4	10,0	38,1	917	815	0,532	36	460	10,2	10,4	
9,3	8,6	40,1	810	727	0,519	37	504	10,1	8,8	
9,1	7,2	41,6	721	652	0,510	37	540	9,8	7,2	
8,9	6,2	42,7	646	588	0,505	37	571	9,5	6,2	
8,6	5,2	43,5	584	531	0,502	36	596	9,2	5,0	
8,3	4,8	44,1	528	483	0,501	36	620	8,9	4,8	
8,0	3,8	44,5	482	440	0,501	34	637	8,5	3,4	
7,7	3,2	44,8	440	403	0,501	33	652	8,2	3,0	
7,4	2,8	45,0	403	371	0,501	31	664	7,8	2,4	
7,2	2,4	45,1	372	342	0,500	29	674	7,5	2,0	
6,9	1,8	45,2	344	316	0,500	26	680	7,2	1,2	
6,6	1,8	45,3	319	293	0,500	22	685	6,9	1,0	

Mindezek igazolására szolgálnak az üzemtervekből vett országos átlag-
adatok is. Ezek vizsgálatából szintén az látható, hogy a lucfenyő fatermése az
országos átlagértékeket messze meghaladja. Ha a 61—80 éves korosztályt
vesszük alapul, ahol a legtöbb esetben törzsenkénti vagy próbateres becsléssel
határozzák meg a fatömeget, megállapíthatjuk, hogy ebben a korosztályban
átlagosan 289 m³/ha az erdők élőfakészlete. A fenyveseké együttesen 362 m³/ha.
A lucosoké 448 m³/ha-t tesz ki. Tehát a lucfenyő az említett korosztályban az
országos átlagnál 155%-kal, a többi fenyőnél pedig 123,8%-kal magasabb élő-
fakészlettel rendelkezik. Fiatalabb korosztályokra vonatkozóan az üzemtervek-
ből összehasonlítást végezni az alkalmazott fatermési táblák miatt nem célszerű.

Összefoglalva a lucfenyő fatermési vizsgálatok eredményeit, a következő
megállapításokat tehetjük:

1. A lucfenyő, fájának sokoldalú felhasználhatósága miatt a jövő sokat
ígérő fafaja, amelynek felkarolásával az erdők fatermése a számára megfelelő
termőhelyen 20—50%-kal is növelhető.

2. A lucfenyő a hegy- és dombvidéki erdeink gyorsannövő fája, félnedves
és üde termőhelyen átlagnövedéke 70 éves korban 10 m³/ha fölött van.

3. Megvan a lehetősége annak, hogy a lucfenyő térfoglalását a jelenleginek
mintegy ötszörösére növeljük.

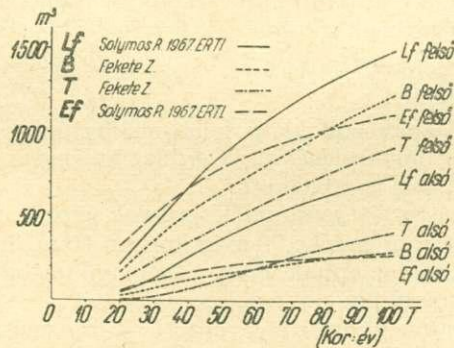
4. Meglevő lucosaink állományszerkezeti és fatermési viszonyainak meg-
felelően új fatermési táblákat szerkesztettünk, amelyek az eddig alkalmazott

Kor, év	Összes fatermés	Az összes fatermés		Az ösz- szes elő- haszná- lat fatö- mege	Az ösz- szes ter- mésből előhasz- nálát	A mel- lékállo- mány I. fatömege	A z e g é s z		
		átlag	folyó				átlagos		
		növedéke					magas- sága H_m	átmérője	
		m^3	m^3					D_I	D_{II}
21	22	23	24	25	26	27	28	29	
15									
20	127	6,4		11	8,7	13	5,4	5,7	6,3
25	204	8,2	15,4	28	13,7	25	8,1	9,4	10,7
						39	10,8	12,1	13,6
30	296	9,9	18,4	52	17,6	52	13,8	14,7	16,3
35	394	11,3	19,6	81	20,6	63	16,5	17,2	18,8
40	489	12,2	19,0	115	23,5	72	18,7	19,5	21,1
45	575	12,8	17,2	151	26,3	80	20,5	21,7	23,3
50	655	13,1	16,0	188	28,7	86	22,0	23,8	25,4
55	728	13,2	14,6	225	30,9	92	23,2	25,8	27,5
60	796	13,3	13,6	262	32,9	96	24,3	27,7	29,5
65	858	13,2	12,4	298	34,7	101	25,3	29,6	31,4
70	918	13,1	12,0	334	36,4	102	26,1	31,4	33,2
75	971	12,9	10,6	368	37,9	106	26,8	33,1	35,0
80	1020	12,8	9,8	401	39,3	109	27,3	34,8	36,7
85	1065	12,5	9,0	432	40,6	111	27,8	36,5	38,4
90	1106	12,3	8,2	461	41,7	113	28,2	38,1	40,0
95	1141	12,0	7,0	487	42,7	117	28,5	39,7	41,6
100	1172	11,7	6,2	509	43,4	118	28,8	41,3	43,2

tábláknál jobban tükrözik a valóságnak megfelelő állapotot és jobban megfelelnek az erdőrendezési és az erdőművelési követelményeknek.

5. A lucfenyvesek összes előhasználati fatömege 80 éves korra vonatkoztatva az összesfatermés 40—45%-a között van.

6. A folyónövedék a fatermési osztálytól függően 20 és 35 éves korban, az átlagnövedék pedig 40—55 éves korban kulminál. A legnagyobb folyónövedék értékek 20—22 m^3/ha , a legnagyobb átlagnövedék értékek pedig 16—17 m^3/ha között vannak.

2. ábra

á l l o m á n y I.								
f a t ö m e g é n e k			á t l a g	f o l y ó	k ö r l a p ö s s z e g e G_b	t ö r z s s z á m a		a l a k - s z á m a F
f e l s ő h a t á - r a	k ö z é p é r t é k e	a l s ő h a t á r a	n ö v e d é k e			N I	N II	
m^3	m^3	m^3	m^3	m^3	m^2	db	db	
30	31	32	33	34	35	63	37	38
95	82	70	5,5	8,8	10,7	4196	3429	
161	141	122	7,1	11,8	18,9	2723	2102	0,921
243	215	187	8,6	14,8	27,2	2365	1872	0,732
330	296	261	9,9	16,2	33,7	1986	1615	0,637
415	376	338	10,7	16,0	38,8	1670	1398	0,588
488	446	404	11,2	14,0	42,7	1430	1221	0,558
549	504	460	11,2	11,6	45,5	1230	1067	0,539
600	553	506	11,1	9,8	47,8	1074	943	0,526
643	595	547	10,8	8,4	49,4	945	832	0,517
681	630	580	10,5	7,0	50,7	841	742	0,510
712	661	609	10,2	6,2	51,8	753	669	0,505
739	686	634	9,8	5,0	52,6	679	608	0,500
762	709	655	9,5	4,6	53,2	618	553	0,498
782	728	673	9,1	3,8	53,7	565	508	0,496
799	744	689	8,8	3,2	54,1	517	467	0,495
813	758	704	8,4	2,8	54,5	478	434	0,494
826	771	715	8,1	2,6	54,7	442	402	0,494
837	781	725	7,8	2,0	55,0	411	375	0,493

7. Nagy fatermés csak nagy körlapösszeggel érhető el. Az egészállomány hektáronkénti körlapösszege a legkiválóbb lucosokban már 70 éves korban eléri a $60 m^2$ -t.

8. Záródásvizsgálatunk eddigi eredményei szerint azonos termőhelyen és korban 40 éves korig 80—100%-os, 40 éves kor fölött 60—100%-os záródási értékek között található azonos fakészletű állományok. Ilyen záródási határértékek mellett a sűrűség 100%-os lehet.

9. A fatermési tábla alkalmazásakor nem a záródás, hanem a körlapviszonyszám alapján kell a táblabeli adatokat módosítani. A körlapviszonyszám az állomány mért körlapösszegének és a fatermési táblából kiolvasott körlapösszegnek a hányadosa. Ha például egy II. fatermési osztályba tartozó lucfenyves hektáronként mért körlapösszege 40 éves korban $30 m^2$, és a táblából kiolvasott körlapösszeg $42,7 m^2$, akkor a viszonyszám $30/42,7=0,7$. Tehát 0,7-tel kell a táblabeli fatömeg és növedékadatokat szorozni, hogy az adott állománynak megfelelő értékeket kapjunk.

10. A kutatás első szakaszának befejezéseként levezetett fatermési adatokat a kísérleti területek ismételt felvételével párhuzamosan felül kell vizsgálni és a szükségessé váló javításokat el kell végezni. Így válik lehetővé, hogy egyre megbízhatóbb kutatási eredmények álljanak a gyakorlati erdőgazdálkodás rendelkezésére.

Д-р Шоймош Р.: ХОД РОСТА И УСЛОВИЯ ВЫРАЩИВАНИЯ ЕЛИ В ВЕНГРИИ

На основании разработки данных хода роста по 115 долгосрочным опытным площадкам, а также на основании описаний 903 выделов, взятых из оргхозпланов, были составлены новые современные таблицы хода роста ели, соответствующие особенностям насаждений ели в условиях Венгрии. Таблицы включают в себя ряды данных по основной (оставляемой) части насаждения, вырубаемой части насаждения, всего насаждения в целом, а также по промежуточному пользованию (итог), и общего запаса древесины. На основании оценки данных хода роста можно рекомендовать закладку культур ели в больших размерах, так как страна испытывает недостаток в еловой древесине. И продуктивность еловых насаждений во влажных и свежих условиях местопроизрастания в холмистых и гористых районах превосходит общую продуктивность бука, зимнего дуба, сосны обыкновенной.

Dr. Solymos R.: DER HOLZERTRAG DER FICHTE UND DIE MÖGLICHKEITEN IHRES ANBAUES IN UNGARN.

Auf Grund der Ertragswerte von 115 langfristigen Versuchsflächen und der Forsteinrichtungsdaten von 903 Unterabteilungen wurde für die Fichte eine zeitgemäße, neue, den ungarischen Verhältnissen entsprechende Ertragstafel hergestellt. Die Tafel enthält die Datenreihen des Haupt-, Neben- und Gesamtbestandes sowie der gesamten Vornutzung und des gesamten Holz-ertrags. Auf Grund dieser Angaben kann eine grosse Ausbreitung der Fichtenfläche in Vorschlag gebracht werden, da der Gesamtertrag der Fichte auf den halbfeuchten und frischen Standorten des Hügel- und Berglandes den Gesamtertrag der Buche, Traubeneiche und Kiefer übertrifft und da ihr Holz eine sehr gesuchte Mangelware ist.

Fenyvesítés nagycsemetével – hegyvidéken

VARGA BÉLA

A hazai fapiacon a közelmúltban beállt váratlan fordulat még szűkebb szak-
körökben is meglepetés volt. Nehéz volt tudomásul venni és megérteni érté-
kesítési gondjainkat, hiszen két évtizeden keresztül az a közhely volt erdőgaz-
dálkolási tevékenységünk rugója és irányának legfőbb meghatározója, hogy
„fában szegény ország vagyunk.” Az is közismert tény, hogy az egyre növekvő
hazai kitermelés még ma is csak közel a felét fedezi a népgazdaság faigényé-
nek. E látszólagos ellentmondás okait már többé-kevésbé ismerjük. Közülük
csak egyet — véleményem szerint a legfontosabbat — szeretném itt hangsú-
lyozni: *Állományaink fajajösszetétele és minősége nem felel meg az igények-
nek. Kevés a fenyőnk és sok a rossz minőségű lombfánk.* Ezzel a ténnyel saj-
nos a jövőben is számolni kell — még akkor is, ha faiparunkban hamarosan
bekövetkezik a remélt rohamos fejlődés.

Mindezekből egyenesen következik, hogy ha nem akarjuk állandósítani mai
gondjainkat, fenyveseink arányát megfontoltan bár, de következetesen növel-
nünk kell. Mai ismereteink szerint a fenyő termesztésének legeredményesebb
módja az ültetvényszerű gazdálkodás. Ennek a módszernek lényeges elemei a
jó termőhely, korszerű agrotechnika, nagyméretű ültetési anyag, tág hálózat.
Mivel nálunk az értékesebb fenyőfélék termesztésének termőhelyi feltételei in-
kább hegyvidékeinken, nehéz terepviszonyok között adottak, az ültetvényszerű
termesztés nagyarányú térhódítására aligha számíthatunk. Keresnünk kell te-
hát a fenyvesítés hagyományos eljárásainak gazdaságosabb módozatait és új
területek bevonását elősegítő technológiákat. Ezen az úton jelent előrehaladást a
nagycsemeték és fenyőfácskák felhasználása erdőfelújításra.

Az a tény, hogy néhány éves fenyőfácska említésre méltó károsodás nél-
kül átültethető, — nem vitatható. A kertészeti gyakorlat kézenfekvő bizonyíté-
k, de az erdészek között sem nehéz tanúkat találni. Vita tárgyát csak a gaz-
daságosság képezheti. Három évvel ezelőtt — amikor a külföldi sikerek hallatán
és az Erdészeti Tudományok Intézet biztatására a Mátrai Állami Erdőgaz-
daságban nagycsemeték ültetését elkezdtük, mi is elsősorban arra a kérdésre
kerestük a választ, hogy melyik az a módszer, amelyik még nem nagyon költ-